

Kesäinen kalastuskuva: Unto Honkanen.

Kesäinen metsäretkikuva: Virpi Vielma

Hyvää kesää kaikille Tuntosarven lukijoille!!!

6-7 • 2006

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Kesä-heinäkuu

Vammaistyötä Suomessa ja maailmalla

Muuttuvat tulkkipalvelut

Kesämuistoja!

Sisältö:

Pääkirjoitus: Miksi on tärkeää vaikuttaa ja osallistua?: Kai Leinonen.....	3
Reissu-rovasti vaikuttaa Suomessa ja ulkomailla: Tuija Wetterstrand.....	4
Asiamiehen palsta: Vammaislaeista: Riina Paasikoski.....	6
Uudistuvat tulkkipalvelut: Tulkkivälitys muuttui Uudellamaalla: Tuija Wetterstrand.....	8
Uudistuvat tulkkipalvelut: Pirkanmaa: Anni Lausvaara.....	9
Kaivolän täysihoidolan keittäjä muistele: Nimim. Ojoisten torppari.....	10
Tavoiteohjelma tulossa kaikille Tuntosarven tilaajille.....	12
Luontoliikuntatapahtuma Ruunaalla: Tuula Hartikainen.....	13
Vesille venemiehen mieli: Unto Honkanen.....	16
Melonta sopii myös kuurosokealle: Raili Karisaari.....	18

Vapaaehtoiset innolla kerhotyössä: Jorma Säynäjäkangas.....	20
Kuvailua Linnanmäellä: Kirsi Kolho ja Hanna-Mari Niemi.....	22
Viisi kysymystä: koonnut Aatos Ahonen.....	23

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 18.8. teemana Jyväskylän Kuulonäkövammainen Kuntoutumiskeskus. Aineiston on oltava toimituksessa 9.8. mennessä.

Kannen kuvassa Linnanmäen vanha Helsinki-pyörä eli "Maailmanpyörä", jonka tilalla on tämän vuoden keväästä alkaen ollut Rinkeliksi nimetty vastaava laite. Kuva: Linnanmäen kuvakokoelmat.

TUNTOSARVI 32. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry.
Toimitus: Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, puh. (09) 54953521, tekstipuh. (09)54953526, faksi (09) 54953517, sähköp: tiedotus@kuurosokeat.fi
Toimitusneuvosto: Riitta Ruissalo (pj), Tuula Hartikainen, Unto Honkanen, Eija Metsämäki, Anu Mikkola, Raili Karisaari (siht), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja).
Hinta: Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä, videona, ja/tai sähköisenä versiona. Ruotsinkielinen Känselförtelet ilmestyy 6 kertaa vuodessa isokirjoituksella.
Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, puh. (09) 5495 350, tekstipuh. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, sähköp. kuurosokeat@kuurosokeat.fi, http://www.kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45
Painopaikka: Cityoffset, Tampere

Miksi on tärkeää vaikuttaa ja osallistua?

Ihmisten motiivit osallistua järjestöjen toimintaan ovat varsin erilaiset. Jonkun mieltä painaa huoli toiminnan kehittämisestä, toinen hakee mielekästä tekemistä vapaa-ajalle. Pelkän jäsenmaksun maksaminen auttaa järjestöä, mutta enemmän voi vaikuttaa osallistumalla suoraan toimintaan. Kaikkien ideoita ja luovuutta tarvitaan. Toiminnan kehittäminen ja uuden toiminnan luominen ei tapahdu yhdessä yössä.

Osallistuminen järjestöjen toimintaan on vähentynyt aikaisemmasta. Sen sijaan osallistuminen vapaamuotoisiin ryhmittymiin on lisääntynyt. Varsinkin nuorten osallistumista leimaa tänä päivänä keveys ja satunnaisuus. Sitoutumista ja vastuunkantoa vältetään.

Vaikuttaminen päättäjiin on yksi järjestömme tärkeimmistä tehtävistä. Kävin eduskunnassa 31.5.2006, jonka sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan minua oli pyydetty kertomaan yhdistyksemme näkemyksiä uudesta vammaispoliittisesta selonteosta. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa on 17 kansanedustajaa. Olen aikaisemmin luonut kontaktit viiteen kansanedustajaan, joita kutsun yhteistyöstäviki-

si. He toimivat kuurosokeiden asioiden puolestapuhujina. Hallitus tapasi osan yhteistyöstävistä eduskunnassa pidetyillä koulutuspäivillä huhtikuussa.

Yksi yhteistyöstävistämme esitti 19.5. hallitukselle kirjallisen kysymyksen: "Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä edistääkseen kuurosokeiden nuorten peruskoulun jälkeisiä opiskelumahdollisuuksia?" Odotamme hallituksen vastausta.

Osallistuminen ja vaikuttaminen korostuu entisestään. Yhteiskunta muuttuu vauhdilla. On tärkeää luoda tiiviitä suhteita päättäjiin ja olla mukana erilaisessa verkostoyhteistyössä. Tähän tarvitsemme Teidän lukijoiden tukea ja yhteistyötä.

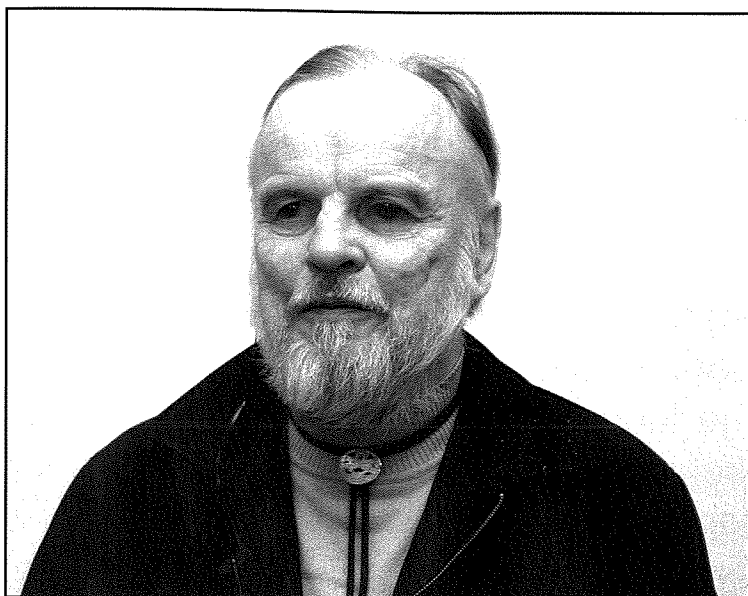
Kuurosokeat ry:n toiminnan olemus ja merkitys on tuotava näkyväksi.

Kuurosokeat ovat oman elämänsä asiantuntijoita ja subjekteja.

Hyvää kesää!

Kai Leinonen
toiminnanjohtaja ■

Reissu-rovasti vaikuttaa Suomessa ja ulkomailla

Tuija Wetterstrand

Rovasti Ari Suutarla on uusi kasvo yhdistyksen hallituksessa ja nykyinen varapuheenjohtaja. Ari Suutarla on pappi ja työssä kirkkohallituksessa. Hän vastaa vammaisten ihmisten sielunhoidosta ja ihmisoikeuksista. Kokemus luottamustehtävistä eri järjestöissä on mittava.

Ari on itse sokea ja opaskoiran käyttäjä. Suvussa kulkee kuurouteen johtavaa kuulon alenemista. Pitkäaikaisesta toiminnastaan vammaistyön hyväksi tasavallan presidentti myönsi hänelle viime itsenäisyyspäivänä Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkin.

Arin lukuisat luottamustehtävät eivät rajoitu pelkästään vammaistyöhön Suomessa. Hän on ollut aktiivisesti mukana ajamassa vammaisten yhteiskunnallisen aseman parantamista myös ulkomailla.

“Minun kansainväliset kokemukseni tulevat lähinnä työpaikkani eli Suomen evankelisluterilaisen kirkon kautta. Olen esimerkiksi ollut seuraamassa Kirkon Ulkomaanavun 15 vuotta kestänyttä hanketta Namibiassa, Afrikassa. Siihen liittyi paljon erilaisia toimintoja, mm. kuurojenkoulun ja sokeain koulun perustaminen ja henkilökunnan koulutus”, Ari kertoo.

“Seuraava ulkomaanmatkani on elokuussa New Yorkiin. Silloin YK:ssa on kokous, missä viimeistellään vammaisten ihmisoikeussopimusta. Lähdän sinne kirkon edustajana.”

Koulutukseen kannattaa panostaa

Helen Keller maailmankonferenssissa monet suomalaiset kuurosokeat saivat ensimmäistä kertaa elämässään mahdollisuuden tutustua kehitysmaiden kuurosokeisiin. Kehitysmaissa vammaisten elinolot ovat usein sietämättömän huonot. Vammaiset kuuluvat köyhimmistä köyhimpiin, ja pulaa on kaikesta. Monella suomalaisella kuurosokealla heräsi auttamishalu: mitä me voimme tehdä huonoissa oloissa elävien kuurosokeiden elinolojen kehittämiseksi?

Ari Suutarla muistuttaa, että rahan tai tavaran lähettäminen suoraan kehitysmaihin ei ole suotavaa. “Ajatus on varmasti kaunis, mutta harvoin raha menee juuri siihen tarkoitukseen, kun lähettäjä toivoo.”

Ari haluaa kuitenkin muistuttaa, että pienelläkin rahalla saa paljon aikaan, jos sen käyttää harkitusti. Erityisesti koulutukseen kannattaa panostaa. “Rahat ja tavarat voidaan varastaa, mutta koulutus on pääoma, joka säilyy.”

Tuki suoraan vammaisjärjestöille

Ari on ollut perustamassa Abilis-sää-

tiötä, joka rahoittaa kehitysmaiden vammaisjärjestöjen omia hankkeita. Vuonna 1999 perustettu Abilis ei tue suomalaisten vammaisjärjestöjen kehitysmaissa tekemää työtä. Tuki menee suoraan kehitysmaiden omille vammaisjärjestöille, joiden hallituksen jäsenet ja työntekijät ovat vammaisia ihmisiä. Abilixen myöntämä projektiaavustus on suuruudeltaan noin 500 - 10 000 euroa.

“Tärkeintä on jatkuva evaluointi eli arviointi”, Ari Suutarla painottaa. “Kun järjestöt tietävät, että niiden tilit voidaan koska tahansa tarkistaa, se ehkäisee väärinkäytöksiä. Abilis on rahoittanut kuuden vuoden aikana 700 hanketta ja vain kahdessa on ollut epäselvyyksiä.”

Kehitysmaiden kuurosokeiden omia järjestöjä ei toistaiseksi ole avustustoiminnan piirissä. Monessa maassa kuurosokeilla ei edes ole omaa järjestöä tai sellainen on perustettu vasta äskettäin.

Ari kertoo, että hän oli viimeksi helmikuussa arviointimatalla Tansaniassa, missä toimii erittäin aktiivinen kuurojen järjestö. Tansanian kuurojen järjestön johtajan aloitteesta maahan oli juuri perustettu oma kuurosokeiden järjestö. “Mikään ei estä heitä hakemasta Abilixelta avustusta koulutus ja työllistämishankkeisiin”, Ari vinkkaa.

Monta vahvuutta ja yksi valttikortti

Ari Suutarla painottaa, että hänen vahvuutensa niin kotimaisessa kuin ulkomaisessa vammaistyössä on henkilökohtainen kokemus vammaisuudesta. Aikaisemmin sokeus, nyt myös yhä heikkenevä kuulo. "Ei tarvitse selitellä muille mistä on kysymys."

Ammattitaidon ja kokemuksen lisäksi Arilla on vielä yksi valttikortti: oma opaskoira **Bella**. Ari vitsaileekin, että valkoisia rahanjakajia liikkuu kehitysmaissa sankoin joukoin, mutta opaskoira on harvinaisuus. Bellan avulla saa joskus yllättäen huomiota vammaisten asialle.

"Intiassa minut heitettiin sisäisellä lennolla ulos lentokoneesta, koska he eivät hyväksyneet Bellaa sisään matkustamoon. Intiassa on yli miljardi asukasta, mutta ei yhtä ainutta opaskoiraakaan. En koskaan unohda sitä yötä Intian pomppuisilla teillä pyhien lehmien seassa taksissa kohti seuraavaa matkakohdetta", Ari kuvailee.

Perillä matkalaisia odotti yllätys. Arin tekemä valitus oli kiirinyt matkalaisien edelle. "Meitä oli Bellan kanssa vastassa kuusi tv-yhtiötä valmiina tekemään juttua sokeasta ja opaskoirasta. Mietin, että sillä matkalla taisikin Bella tehdä enemmän työtä vammaisten aseman parantamiseksi, kuin minä." ■

Asiamiehen palsta: Vammaislaki- uudistus

Riina Paasikoski

Vammaisten henkilöiden asema yhteiskunnassa on ollut viime aikoina voimakkaasti esillä. On myönteistä, että hallitus antoi toukokuussa eduskunnalle Suomen ensimmäisen vammaispoliittisen selonteon. Selonteossa hallitus arvioi nykyisen vammaispolitiikan vahvuuksia ja haasteita sekä esittää ratkaisuja sen kehittämiseksi ja uudistamiseksi.

Tavoitteena on, että seuraavan hallituksen ohjelmassa olisi vammaispoliittisen ohjelman laatiminen.

Koko vammaislainsäätö on muuttumassa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä (STM) valmistellaan vammaispalvelulain ja kehitysvammalain yhteensovittamista.

Kevään mittaan on kuultu vammaisfoorumien edustajia niin pienemmässä ryhmässä kuin lähes kaikki vammaisjärjestöt kattavan vaikuttajaver-

koston kautta. Suomen Kuurosokeat ry on mukana vaikuttajaverkostossa. STM:n lainvalmistelija **Lotta Silvennoinen** on sekä tavannut meitä että antanut pykäläehdotuksia kommentoitavaksi. Olemmekin jo kommentoineet pykäläehdotuksia esimerkiksi tulkkipalvelun ja asumispalveluiden suhteen.

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan uusi vammaislakiehdotus lähtee STM:stä lausuntokierrokselle kesän aikana ja vammaisjärjestöt pääsevät kommentoimaan niin pykälä kuin niiden perusteluja.

Vasta lausuntojen jälkeen lakiehdotus viimeistellään ja annetaan eduskunnalle. Tämän pitää tapahtua syksyn aikana, sillä lakiuudistus on ns. budjettilaki. Tällainen laki vaikuttaa siihen, miten budjetti tehdään.

Seuraavat eduskuntavaalit ovat kuitenkin jo 18. maaliskuuta 2007. Voi olla, ettei puolueilta löydy enää tahtoa syksyllä lähellä vaaleja tehdä vaikeita päätöksiä. Tällöin vammaislakien yhteensovittaminen jatkuu uuden eduskunnan astuttua virkaan, tietenkin mikäli se kuuluu uuden hallituksen hallitusohjelmaan. Tähän me voimme kaikki vaikuttaa käymällä ahkerasti äänestämässä ehdokkaita ja puolueita, jotka ovat sitoutuneet vammaisten asioiden edistämiseen.

Vammaislakiuudistus on yhteydessä kunta- ja palvelurakennemuutostukseen. Siihen liittyvä puitelakiesitys piti antaa eduskunnalle ennen juhannusta. Puitelakiesitys siirtynee kuitenkin syksyyn. Tämä mahdollisesti viivästyttää myös vammaislakiuudistusta.

Vammaislakiuudistuksen piti alun perin yhdistää kokonaan vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki. Nyt näyttää siltä, että tässä vaiheessa lait yhdistetään vain osittain ja molemmista laeista jää joitain osia voimaan. Näiden vanhojen osien uudistaminen jatkuisi sitten syksyllä.

Erityisesti on kiinnitetty huomiota siihen, että annettaessa uutta lakia ei nykytilaan nähden pääse syntymään aukkoja. Tällainen olisi esimerkiksi se, että vanha vammaispalvelulaki kumottaisiin kokonaan, eikä uuteen lakiin otettaisi pykäläitä vaikkapa asunnonmuutostöitä. ■

Uudistuvat tulkkipalvelut

Tulkki välitys muuttui Uudellamaalla

Tuija Wetterstrand

Maaliskuussa pääkaupunkiseudulla jaettavan ilmaisjakelulehti Metron työpaikkailmoituksessa haettiin tulkki välittäjiä Uudenmaan tulkki välityskeskukseen. Moni hieraisi silmiään: vastahan edellisenä syksynä Uudenmaan kuntien yhteiseksi tulkki välityskeskukseksi oli valittu pietarsaarelainen NovaCall. Mitä mahtaa olla meillä?

Toukokuun viimeisenä päivänä tuli sitten ilmoitus, että heti kesäkuun 1. päivästä lähtien Helsingissä aloittaa toimintansa Uudenmaan erityispalvelut – kuntayhtymän (UEP) tulkki välityskeskus. Hankintapiirin sopimus tulkki välityksestä Oy NovaCall Ab:n kanssa on päättynyt.

“Sopimuksen purkaminen vaati lain kirjaimen tarkkaa noudattamista, joten emme valitettavasti voineet tiedottaa asiasta aikaisemmin”, pahoittelee Tulkkipalvelujen Uudenmaan hankintapiirin projektipäällikkö **Timo Heiskala**.

NovaCall valittiin vuosi sitten kesä-

kuussa kilpailutuksen jälkeen välittämään tulkkipalveluja Uudenmaan hankintapiiriin kuuluville 36 kunnalle. Tulkki välityksessä oli ongelmia alusta asti.

“Yritimme koko ajan saada palvelua paremmaksi. Huomautimme puutteista ja palautetta annettiin myös asiakasilloissa. Suurin yksittäinen ongelma oli tilausjärjestelmän puute, joka luvattiin ottaa käyttöön, mutta sitä ei koskaan saatu toimimaan”, Timo Heiskala kertoo.

Ongelmien jatkuessa Helsingin kaupunki ja hankintapiirin toimikunta katsoivat, että NovaCallin antama palvelu ei vastaa sitä, mitä tilattiin. Lopulta tehtiin päätös välityspalvelun tuottamisesta kuntien omana toimintana kuntayhtymän (UEP) kautta. Tällä hetkellä välityskeskuksessa on kolme työntekijää ja neljäs on tulossa.

Välityskeskuksessa on käytössä tietokanta, jossa asiakkailla ja tulkeilla on omat profiilit. Näin asiakkaille löytyy parhaiten juuri hänelle sopiva tulkki. Samaan Timmi-järjestelmään poh-

jautuva tietokanta on käytössä myös Pirkanmaan tulkkipalvelujen kehittämishankkeessa sekä mm. Kuopiossa. “Tässä on se etu, että voimme kehittää välitysjärjestelmiä yhteistyössä”, Heiskala huomauttaa.

Välityskeskus toimii hankintapiirin kanssa samoissa tiloissa Helsingin Malmilla, mutta ne ovat kaksi eri asiaa. “Hankintapiiri hankkii varsinaisen tulkkipalvelun, välityskeskus hoitaa tulkki välityksen. Molemmilla on oma budjettinsa”, Heiskala selventää.

Timo Heiskala lupaa, että asiakasilltoja tullaan jatkamaan jossain muodossa. “Tiedotusta jatketaan, ja kuurosokeat saavat omaa täsmätiedotusta”, Heiskala lupaa.

Koko Suomessa on tulkkipalvelujen käyttäjiä noin 3200. Heistä kolmannes asuu Uudellamaalla. ■

Uudenmaan uudet tilausnumerot:

Puhelimella: 020 7969 860 (arkisin 9 – 15)

Tekstiviestillä: 020 7969 861

Tekstipuhelimella: 020 7969 862

Faksilla: 020 7969 863

Sähköpostilla: tulkkitilaus@uep.fi

Kirjeellä:

Uudenmaan tulkki välityskeskus

Tulkkitilaus

Latokartanontie 7 A

00700 HELSINKI

Uudistuvat tulkkipalvelut

Pirkanmaa

Anni Lausvaara

Pirkanmaalla siirryttiin 1.3.2006 uuteen tulkkipalvelujen toimintamalliin. Tulkki välityksestä vastaa Tulkki keskus Via Tampere, jonne asiakkaat voivat tehdä tulkkitalauksen. Asiakkaat voivat tilata tulkin tekstiviestillä, sähköpostilla, faksilla tai käymällä Vian toimistossa, joka sijaitsee Hämeenkadulla aivan Tampereen keskustassa. Lisäksi Kuurosokeiden toimintakeskuksella on oma sivuvastaaanotto kerran viikossa.

Kahden ensimmäisen kuukauden jälkeen toiminta näyttää sujuvan hyvin. Tilauksia on ollut runsaasti ja yli 98 % tilauksista on toteutunut eli asiakas on saanut tulkin. Tämä on ennätyskellisen hyvä tulos aikaisempiin vuosiin verrattuna. Kaikilta asiakasryhmiltä on kerätty tietoa kokemuksista ja asiakkaat ovat yleisesti olleet tyytyväisiä. Myös palveluntuottajat kertovat, etteivät he haluaisi enää palata vanhaan systeemiin. Lisäksi asiakkaat lähettävät entistä rohkeammin palautetta tulkkipalvelusta ja se on erittäin hyvä asia. Näin voidaan seurata tulkkipalvelun toimintaa ja laatua. ■

Kaivolan täysihoitolan keittäjä muistelee

Kuvassa vasemmalta Kaivolan karjakko, kirjoittaja itse sekä kesävieraana ollut apteekkarin rouva. Kuva on otettu noin 1950-luvun puolivälissä.

Nimimerkki Ojoisten torppari

Eräänä päivänä pikkuserkkuni **Pentti** toi yllättäen minulle Kaivolan poikien tarinakirjan. Se oli julkaistu metsäneuvos **Antti Kaivolan** syntymän 100-vuotisjuhlan kunniaksi. Kirjaa selatessani muistui mieleeni ensimmäinen työpaikkani Kaivolan täysihoidossa. Olin silloin vielä nuori likka.

Äiti ilmoitti minulle, että saisin kesäksi Kaivolan täysihoidon keittäjän paikan. Palkastakin oli jo sovittu. Olin käynyt Nikkarilan talouskoulun (1953-55) ja suvulta olin oppinut keittiö- ja

käsityötaitoa. Käytännön ohjeita sain Kaivolan emännältä **Maija-Liisalta** ja isännältä **Pentiltä**. He pitivät kesäisin täysihoidola Hauhon Torvoilan maalaistalossa. Minulle kerrottiin, että Kaivolaan tulisi noin 80-120 kesävierasta viettämään maalaiselämää ja pitämään juhannusjuhlia ja rapukestejä.

Kun tulin Kaivolaan katsoin hämmästyneenä valtavaa maalaistaloa, jossa oli iso piha puutarhoineen. Navetta näkyi, ja komea hirsinen sauna, joka sijaitsi upealla hiekkarannalla

Iso-Roineen rannassa. Koivukujien takaa näkyi naapurin huvilaa ja mökkejä metsineen.

Emäntä ja isäntä ottivat minut vastaan ja ohjasivat pieneen ja suloiseen huoneeseen talon yläkertaan, ihan lähelle keittiötä. Purin ja järjestelin tavarani. Katsoin ulos pienestä ja romanttisesta ikkunasta. Minua alkoi jännittää, kun mietin uutta työtäni. Onneksi pelko lensi pois mielestäni, kun emäntä tarjosi kahvit ja esitteli minut perheellensä ja muulle väelle. Hän tutustutti minut keittiöön ja antoi vapaat kädet tehdä työtäni. Emäntä lupasi suunnitella ruokalistaa ja tilata ruokatavaroita. Emäntä myös leipoi itse. Omasta talosta saatiin lihaa, maitoa, voita, juustoa, kermaa sekä kasviksia ja perunoita.

Suurin osa kesävieraista tuli Helsingistä. Emäntä ja isäntä olivat tehneet merkinnät kalenteriin kesäkuusta elokuun saakka, etkä vieraista tulisivat viikoksi, kahdeksi viikoksi, kuuksiksi vai koko kesäksi. Vieraat olivat varakkaista perheistä ja korkeasti koulutettuja. Emäntä oli etukäteen kertonut kesävieraille kuulovammaisesta keittäjästä. Emäntä selvitti, että ymmärsin lukea huulilta, jos puhutaan rauhallisesti. Kaikki suhtautuivat minuun hienosti.

Työ keittäjänä sujui hyvin ja tulin hyvin toimeen apulaisten kanssa. Apu-

laiset olivat nuoria lukiolaisia ja kotitalousopettajakokelaita. Nuori, komea kesäpoika tuli talonmiehen apulaiseksi auttamaan piha- ja peltotöissä. Hän opiskeli opettajaksi. Poika oli mukava ja fiksu ja tulimme hyvin toimeen, mutta en ollut kiinnostunut mistään vipinästä hänen kanssaan. Myöhemmin kuulin hänen kuolleen yllättäen. Muistan häntä lämmöllä.

Juhannuksen lähestyessä tuli kiire. Saunoimme, uimme ja puimme itsemme hienoiksi. Kokoonnuimme rantaan, missä sytytettiin iso kokko. Eräs professori ohjasi meitä laulamaan monta värssyä koko illan yön saakka. Hän johti erästä Helsingin yliopiston maineikasta kuoroa. Ladossa tanssittiin pelimannin musiikin tahdissa. Osa väestä souteli talon veneillä, osa istui sireenikujassa musiikkia kuunnellen. Toivotimme hyvää juhannusta halaten ja lauluilla tervehtien. Sitten isäntä haki minua tanssimaan! Aluksi se raivostutti, koska en ollut koskaan käynyt tansseissa. Isäni oli sen kieltänyt. Isäntä kuitenkin ohjasi minut tanssiin. Pian opin tanssimaan ja kesävieraat hakiivat minua vuorollaan. Se oli hauskaa!

Juhannuspäivän aamuna vieraat menivät Hauhon kirkkoon. Itse en päässyt mukaan keittiötöiden vuoksi. Keittiössä valmistelimme hämäläistä perinneruokaa, tehtiin komeaa täytekkua ja keitettiin kahvia.

Rapujuhlista jäi myös mukava muisto. Ravut tuotiin elävänä omasta rannasta. Emäntä antoi vastuun rapujen keittämisestä minulle ja **Tuulikille**. Tuulikki oli kotitalousopettajakelas. Keitimme ravut ajoissa, ja ne saivat maustua seuraavaan päivään saakka. Kesävieraat koristelivat rapupöydän ja hankkivat omat alkoholijuomat. Ravut koristeltiin tillinoksilla ja niiden kanssa paahdettiin leipiä. Teimme vielä upeaa jälkiruokaa. Kesävieraat olivat sitä mieltä, että he eivät olleet koskaan aikaisemmin syöneet niin hienosti koristeltuja ja erinomaisia rapuja. Saimme heiltä kovasti kehuja, ja he nimittivät minut ja Tuulikin Kaivolän kyökkimestareiksi. Professori kiitti hienosta rapuelämyksestä ja lauloi kauniin kiitosrenadin.

Elokuun puolivälipäivänä vietettiin kuutamotanssiaiset ladossa Hauhon pelimannin säestämänä. Ennen kesävieraiden lähtemistä syötiin vielä hämäläistä eloperinneruokaa ja laulettiin hämäläisiä värssyjä. Hyvästelimme vieraat, kun he lähtivät kotimatalle.

Olin viitenä kesänä Kaivolän täysihoidolassa töissä. Muistan vieläkin tuon ajan ja sen, kuinka mukavaa oli olla siellä töissä ja ystäväystyä kesävieraiden kanssa. Tuntui myös mukavalta, kun kesävieraat arvostivat taitoani. ■

Tavoiteohjelma tulossa kaikille Tuntosarven tilaajille

Suomen Kuurosokeat ry:n tavoiteohjelma vuosille 2005-2014 on lähetetty postissa kaikille Tuntosarvi-lehden tilaajille.

Tavoiteohjelma julkaistaan kesän mittaan kaikilla tavoilla, joilla Tuntosarvi-lehtikin ilmestyy: eli pisteillä, äänitteellä, viitottuna videona, luetuksessa sekä ruotsinkielisenä käännöksenä.

Mikäli et ole vielä elokuun puoliväliin mennessä saanut tavoiteohjelmaa siinä muodossa, kun tilaat Tuntosarvea, ilmoita siitä tiedotukseen, niin lähetämme haluamasi version: tiedotus@kuurosokeat.fi ■

Luontoliikuntatapahtuma Ruunaalla

Turbiiniveneajelulle lähdössä. Kaikki kuvat: Tuija Hartikainen.

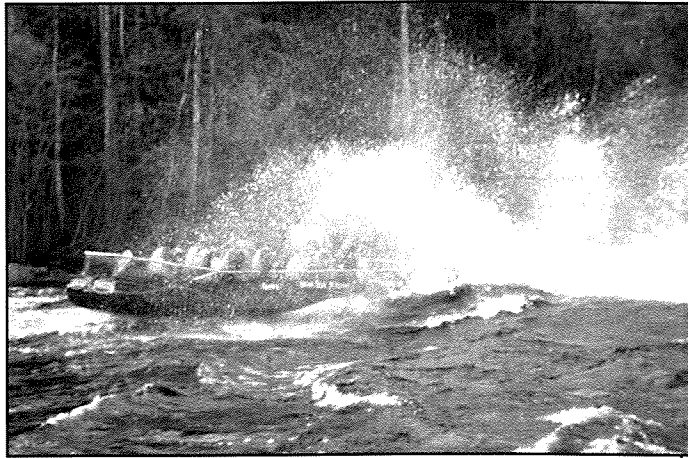
Tuula Hartikainen

Joensuun ja Kuopion alueen kuurosokeat tapasivat toisensa Joensuun linja-autoasemalla tiistaina 30.5. Tervehdysten jälkeen nousimme pienoisbussiin suuntana Lieksan Ruunaa.

Sää oli sateinen ja kolea. Tultuamme Ruunaan retkeilymajalle söimme lounaan. Sen jälkeen majoituimme mökkeihimme, jotka sijaitsivat mäntykan-kaisella rinteellä. Kosken kohina kuului mökkien terassilla seisossa. Pienen huilin jälkeen monet tutustuivat ympäristöön. Rannasta lähti 600 metriä pitkä, helppokulkuinen reitti Neiti-koskelle. Reitti päättyi tasantee-

seen, josta saimme katsella kosken kuohuntaa.

Alkuillasta kokoonnuimme takkatuvalle iltapalalle ja seurustelemaan. **Elvi Turunen** Lieksasta ilahdutti meitä kahdella laululla: Vaellus ja Taavetti. Varsinkin Taavetti ("vastalaulu" Joensuun Ellille) nauratti kuulijoita. Kuopion kerhoveteraaneille, vastikään 90-vuotta täyttäneelle **Juho Kukkoselle** ja alkuvuodesta 100-vuotta täyttäneelle **Teuvo Karppiselle** lauloimme yhdessä onnittelulaulut. Juho lausui oman runonsa, Pisara onnea meille. Hyvää huumoria osoittaen hän

Turbiinivenessä vesikasteen saivat: Elvi Turunen, Rauni Sohberg, Tuija Hartikainen, Tuula Hartikainen, tulkki Anja Kivelä sekä Teuvo Karppinen ja Pentti Piskonen oppaineen.

Anja Kivelä (vas.), Elvi Turunen ja Tuula Hartikainen tapasivat Herra Tuonelaisen ja Suomuttaren.

kutsui Teuvon omille 100-vuotispäivillään, mikäli luoja suo elinpäiviä.

Sitten olikin lähdettävä pois takkatuvalta toisen porukan tullessa saunaan.

Keskiviikko oli vilkas päivä. Sää oli poutainen yhtä pientä sadekuuroa lukuunottamatta ja lämpöisempi kuin tiistai. Paikalle tuli n. 1200 vierasta eri puolilta Suomea Ruunaa huumaa-tapahtumaan. Sen järjesti Esteetön luontomatkaileu-projekti.

Aamupalan jälkeen oli pieni tauko. Sitten olikin mahdollisuus osallistua moneen erilaiseen toimintaan. Meistä viisi osallistui turbiiniveneajeluun Neiti-koskessa. Sadepuku, kumisaappaat ja pelastusliivit päällä astuimme hiukan jännittyneinä veneeseen, jossa oli 167-hevosvoimainen moottori. Vene oli puinen, leveä kuin kirkkove-ne ja sitä kiersi kaide. Istuimme pienille tuoleille veneen reunoilla ja matka Neiti-järveltä kohti koskea alkoi.

Koskessa tyrskähti kerran vettä veneeseen aivan kuin sankolla olisi heitetty vettä päin naamaa ja rinnuksia. Jos ei ollut vielä naama pesty tai herännyt kunnolla, niin silloin se tapahtui viimeistään! Vielä kolmasti saimme vesityrskettä päällemme, mutta vähemmässä määrin. Vilkutimme tasanteella oleville ja huusimme kosken kuohuissa "jii-huu".

Päivi Ojanperä, aluesihteerä Kuopiosta kertoi, että yhdessä vaiheessa koskessa ollessamme venettä ei näkynyt lainkaan. Niin perusteellisesti hävisimme vesityrskkeen sekaan. Veneessä etummaisina olleet **Elvi**

Turunen ja Rauni Sohberg kastuivat kokonaan hyvistä varusteista huolimatta. Olen kuullut sanottavan, että vesi etsii tiensä ja niin se teki minunkin kohdalla: vaikka istuin Elvin takana, niin kastuin minäkin jonkun verran. Vene myötäili lievemmissä virtauksissa kuin aallokkoa, mutta voimakkaimpien virtauksien kohdalla tuntui "jännältä jytinältä" allamme.

Koskenlasku oli kokemuksena meille monille varmaan mieleenpainuvien elämys Ruunaalta! Teuvo Karppinenkin oli mukana ja tuumasi jälkeen päin vähän jännittäneensä, mutta oli mukava kokeilla tätä koskenlaskua ensimmäistä kertaa elämässään. **Heikki**-venekuski kertoi aamulla olleensa toisen porukan kanssa koskessa ja silloin oli karhu uinut veneen vieressä! Hän kertoi ottaneensa kuvankin siitä tilanteesta!

Päivän suosituin ohjelmanumero oli duon Halvatut papat -esityksen seuraaminen. Sitä kuunnellessa sai nauraa ja musiikki oli mukaansa tempaavaa rumpujen ja kitaran säestyksellä. Elvin tulkki **Anja Kivelä** viittoi esitykset niin hyvin tulkiten ja eläytyen, että seurasin häntä enemmän kuin pappoja.

Maastoon oli sijoitettu monia toimintoja. Hyvin suosittu oli jousiammunta, jota moni meistäkin kokeili ensimmäistä kertaa. Luontopolulla oli Suo-

mutar, jolta oli hävinnyt hieno helmi ja sitä helmeä pyydettiin etsimään metsästä. Lisäksi polulta löytyi tuntokeiju pusseineen (piti tunnustella, mitä sieltä löytyi), hajukeiju pusseineen (haistelemalla arvailtiin, mitä pusseissa oli) ja värikeiju oli komea katsella. Herra Tuonelainen, joka pitkin karahkoineen oli aivan kuin nuijamies, sattui meidän kohdalle jousiammuntaa paikalla. Hän oli kuulemma piilottanut Suomuttaren helmen.

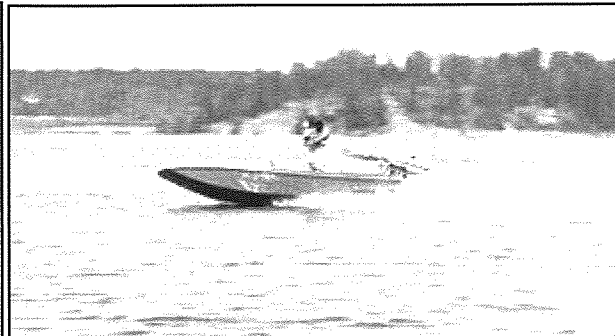
Lisäksi sai kokeilla mm. talutusrastusta **Lupu**-hevosella, ääniase-ammuntaa ja bocciapeliä. Alueelta löytyi useita myynti- ja esittelytelttoja.

Kotiinlähtö oli 15.30 ja mukavat kokemukset mielissämme nousimme pienoibussiin kohti Joensuuta ja sieltä edelleen kukin omille tahoillemme. Ruunaa huusasi meidät ja monet jo puhuivat, milloin tavataan seuraavan kerran...!

Kiitoksia mukana olleille mukavasta seurasta sekä aluesihteeereille **Leenalle** ja Päiville tapahtuman toteutuksesta!

Kaikille lukijoille virkistävää kesää! ■

Vesille vesimiehen mieli

Vasemmalla naapurin tervattu puuvene 1960-luvulta. Ylh. vauhdin hurmaa Mäkärä-kilpaveneellä.

Teksti ja kuvat Unto Honkanen

Lieneekö horoskooppimerkkini syytä, että kaikenlainen vesillä liikkuminen on aina ollut mieliharrastuksiani. Elämäni aikana käytössäni on ollut monenlaisia veneitä.

Olin noin viisivuotias, kun isäni rakensi puisen soutuveneeseen, joka tuoksui tervalle ja oli musta kuin murjani. Seppä takoi rautatapit hankaimiksi, ja airoissa oli hankaimiin mahtuvat lenkit. Vene myytiin varsin pian pois. Hieman toisella kymmenellä ollessani kalastelin naapurin isännän kanssa samanlaisella tervatulla soutuveneellä. Pikku lammella kalastelin lautan eli koplukan avulla.

Neljäntoista vanhana isäni osti uuden maalatun puuveneeseen, jolla kalastelin veljieni ja kavereiden kanssa useallakin järvellä. Lyhyemmät kannakset venettä vedettiin käsin järves-

tä toiseen. Vene oli varsinkin kesälomien aikaan kovassa käytössä.

Ollessani seitsemäntoista perheeni muutti Siuntioon Vikträsk-järven ja meren lähelle. Ensimmäisen kesän kalastelimme naapurin lainaveneellä. Kalansaaliit olivat moninkertaiset Tuupovaaraan verrattuna.

Kahdeksantoistavuotiaana ostin ensimmäisen oman veneen käytettynä. Se oli viisimetrinen lakattu puuvene ja siinä oli jopa perämoottori. Alkuperäinen kolmen hevosvoiman moottori hajosi jo vuoden käytön jälkeen. Tilalle ostin 14-hevosvoimaisen Terhi-perämoottorin. Vene oli kalastusveneena toistakymmentä vuotta.

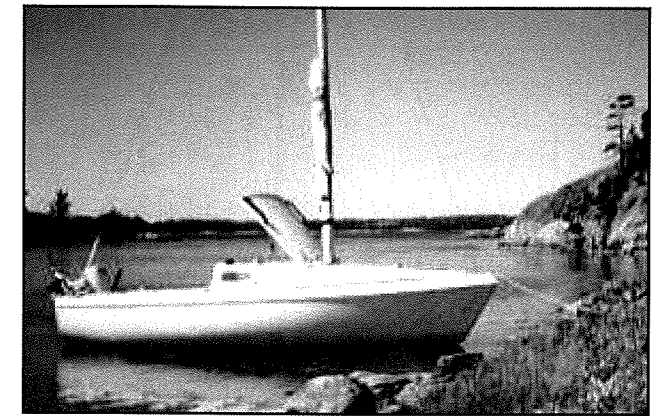
Kaksikymppisenä 1970 sain edullisen tarjouksen, jota ei voinut ohittaa. Eräs virkkalalainen opettaja möi poikansa

pienen Mäkärä-kilpaveneen sadalla markalla. Parin kuukauden kunnostusurakan jälkeen pääsin koeajolle. Asensin Terhin veneen perään ja "eiku hanaa". Vauhti tuntui mahtavalta kovasta aallokosta huolimatta. Mäkärää käytimme myös vesihiihdossa hinausveneena.

Vauhdin makuun päästyäni tilasin samana vuonna Tekniikan Maailmasta kajuutallisen veneen piirustukset, jonka rakensin vuodessa. Ajelin veneellä viiden vuoden ajan lähinnä Porkkalan merialueilla. Useimmiten oli kavereita apuohjaajina, mutta usein hurjastelin yksinkin kymmenen asteen näkökentästä huolimatta. Vielä tänäkin päivänä ihmettelin, kuinka sain sen vehkeen niinkin hyvin rakennettua, kun en ole kädentaidoilla kovinkaan hyvin varustettu. Kuuden vuoden jälkeen veneen moottori hajosi. Samaan aikaan siirryin opiskelemaan atk-alaa ja vene seisoi pari vuotta kuivilla. Tuholaiset tekivät veneestä selvää. Eräänä juhannuksena poltin juhannuskokossa sen vanerit.

Vuonna 1977 ostin veljieni kanssa kimppaan kajuuttaveneen. Veneen käyttö jäi vähäiseksi ja möimme sen vuoden käytön jälkeen pois.

Sitten menikin useita vuosia pelkääntään puuveneellä kalastellen ja soustaen. Joskus 80-luvun puolella vä-

Lasikuituinen Joe 17 purjevene.

lissä löytyi Siuntion erään navetan vintiltä vanha tamminen pelastusvene. Isäni teki puutyöt ja minä muunsin veljieni kanssa veneen purjeveneeksi. Sillä veneellä purjehdittiin vain pienellä Vikträsk-järvellä, mutta kipinä purjehdukseen iski. Vene lie-nee vielä Siuntion meripartiolaisilla.

Vuonna 1987 luin lehdestä Telvalla myynnissä olevasta lasikuituisesta purjeveneestä, jonka kävin ostamassa vielä samana päivänä. Sillä samaisella veneellä purjehdin harvakseltaan toistakymmentä vuotta niin tyynessä kuin myrskyssäkin.

Nyt olen muuttunut lähes maakravuksi, vaikka omistankin soutuveneitä. Veneilyn ohella surffaan laudalla ja melon kajakkikaksikolla.

Satunnaisesti olen tietenkin ollut kyydissä monessa moottori- ja purjeveneessä, ja Tallinnan risteilyilläkin käyn kymmenkunta kertaa vuodessa.

Tälläinen on ollut vesimiehen vesitie. ■

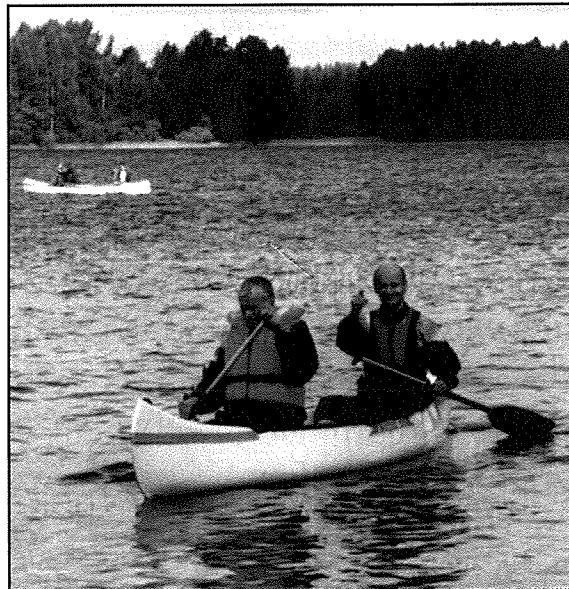
Melonta sopii myös kuurosokealle

Raili Karisaari

Melonta on hyvin erilaisten ja erikäisten harrastus. Rasituksen ja keston jokainen voi valita itselleen sopivaksi. Vaihtoehtoja on leppoisasta iltamelonnasta päiviä tai viikkoja kestävään melontaretkeen. Hyväksi retkimeloksi kasvetaan vain kokemuksen myötä. Aikaa saattaa kulua useita vuosia, mutta omien tietojen ja taitojen jatkuva kehittäminen on osa melonnan viehätystä.

Melonta on monipuolista liikuntaa, joka soveltuu lähes kaikille. Se on ympäristöystävällinen ja edullinen harrastus. Se ei saastuta luontoa eikä aiheuta melua. Vesille voi lähteä vaikka lähimmästä rannasta. Meloja voi seurata lintujen arktista muuttoa merellä tai viettää viikon erämaassa ystävien seurassa.

Kanooteista inkkarikanootti eli kanadalaiskanootti sopii kookkaana ja kantavana hyvin retkimelontaan. Kajakki eroaa inkkarikanootista siinä, että sen kansi on umpinainen. Istuinaukko suljetaan aukkoitteella estämään veden pääsy sisään.

Kuva: Heikki Majava

Kahden melojan kajakkia kutsutaan kaksikoksi.

Melontakursseja järjestävät paikalliset melontaseurat ja Suomen Ladun jäsenyhdistykset eri puolilla Suomea. Pääsyvaatimukseksi riittää uimataito ja riittävä kiinnostus melontaan. Melontaharrastuksen voi aloittaa myös kokeneemman melojan opastuksella.

Luonnon armoilla

Jyväskylässä asuva kuulonäkövämainen **Kauko Kokkonen** innostui melonnasta noin 10 v sitten. "Kuuntelin radiosta selostusta Suomi Meloo -tapahtuman avajaisista. Avajais-

puheen päätteeksi yleensä taputetaan käsiä, mutta tällä kertaa taputettiin kajakin kansi. Silloin syttyi ajatus, että tuossa on minun lajini", Kauko kertoo. "Enkä ole valintaani koskaan katunut!"

Kaukolla on oma kajakkikaksikko, jota hän säilyttää yleisellä venepaikalla Tuomiojärven rannalla. Sieltä hän tekee päiväretkiä Tuomiojärvelle tai muille Jyväskylän lähivesille. Kaksikon "takapenkille" Kauko pyytää jonkun melontataitoisista ystävistään.

Pidempää melontavaelluksia Kauko on tehnyt mm. Päijänteelle ja Inarinjärvelle. Inarilla Kauko on ollut melomassa pariinkin otteeseen. "Molemmat retket olivat noin 10 päivän vaellusretkiä ja kokonaisuudessaan hienoja kokemuksia", Kauko muistelee. Teltta, makuupussit ja eväät oli pakattuna kajakissa. "Mitään erityistä Lapin lumoa en kuitenkaan muista kokeneeni", Kauko toteaa.

Kauko kertoo, että melominen on ihan oma tapansa liikkua vesillä ja sopii juuri hänelle.

"Kajakissa istuessaan ihminen tuntee olevansa hyvin lähellä vettä. Se on aika erikoinen tunne, ihan kuin ympärillä ei olisi mitään muuta kuin lainehtivaa vettä. Kun oikein tuulee ja sataa, sitä tuntee olevansa täysin luonnon armoilla." ■

Melonnan eri lajit

Virkistysmelonta lähivesillä on jokaiselle sopiva laji. Reitin, matkan pituuden ja vauhdin voi valita käytettävissä olevan ajan ja mielialan mukaan. Kanootiksi sopivat kunto-, meri-, retki- tai avokanootit.

Retkimelonta yhdistää melonnan ja retkeilyn. Melontaretki voi olla kestoltaan päivästä viikkoihin. Kohteiksi sopivat kaikki vesistöt: meret, järvet ja joet. Kanootti voi olla tilava meri-, retki- tai avokanootti.

Ratamelonta on perinteinen kilpalaji. Se vaatii kovaa ympärivuotista harjoittelua, nopeutta, kestävyyttä ja hyvää tasapainoa. Ratamelonnassa käytetään vain kansainvälisten sääntöjen määrittelemiä kilpakajakkeja ja avokanootteja.

Koskimelonta on jakautunut useiksi lajeiksi, joissa kilpaillaan olympia- ja MM-tasolla. Laji kehittää kanoottin hallintaa ja opettaa toimimaan virtaavan veden ehdoilla. Koskimelonta vaatii oman lajille sopivan erikoiskanoottinsa.

Kanoottipoolo on nopeutta, kajakin hallintaa ja joukkuepelin taitoja vaativa pallopeti. Pooloa pelataan uimahallissa tai kesällä vesistöissä. Kajakit ovat lyhyitä ja ketteriä. ■

Lähde: www.kanoottiliitto.fi/melontatieto

Vapaaehtoiset innolla kerhotyössä

Kerholaiset Ylläksen maisemissa. Vas. Erkki Lompolojärvi, Alpo Ravelin, Juhani Ylläsjärvi, Mauno Heikkilä ja Orvokki Lohiniva.

*Teksti ja kuvat
Jorma Säynäjäkangas*

Kolarin kuurosokeiden kerho on toiminut jo lähes 22 vuotta. Toiminnan kannalta tärkeitä henkilöitä ovat vapaaehtoiset.

Maire Rundgren on toiminut Kolarin kuurosokeiden avustajana jo vuodesta 1988 alkaen. Hän tuli mukaan kerhoon auttamaan kuurosokeita aluksi kunnan kotiavustajana. Myöhemmin eläkkeelle jäätyään vuonna 1994 hänestä tuli kerhoon innokas vapaaehtoistyöntekijä. Erityisesti Mairen mieleen ovat jääneet Lapin kerhojen yhteiset pikkujoulut, joita

usein vietettiin Levillä Hotelli Sirkan Tähdessä. Hän kiintyi niin kuurosokeisiin, että kutsui heitä kotiinsakin. Mieluisia ovat olleet myös ulkoilureissut tunturiin. Kuurosokeat ovat antaneet hänelle ymmärrystä elämää kohtaan – varsinkin kerhossa käyneet lähes ilman kommunikaatiokeinoja olevat kuurosokeat.

Mairen lisäksi vuosien varrella kerhon toimintaan on osallistunut lukuisia muita vapaaehtoistyöntekijöitä mm. **Erkki Lompolojärvi**, joka miehenä vapaaehtoistyön kentällä on

Edesmenneitä kerholaisia muistellen. Vas. Erkki Lompolojärvi, Mauno Heikkilä, Orvokki Lohiniva ja Maire Rundgren.

harvinainen ilmentys. Kerhon todellinen voimahahmo ja perustaja on Kolarin seurakuntasisar **Tuija Partanen**, joka edesmenneen Lapin alue-sihteerin **Maija Haapalaisen** kanssa perusti kerhon lokakuun 16. päivä 1984. Tuija kertoo, että kerhossa on aina ollut hieno tunnelma, vaikka kommunikointi on ollut vaikeaa. Alkuaikoina mukana oli kolme täysin kuurosokeaa sisarta, joilla ei kenelläkään ollut juuri minkäänlaista kommunikaatiokeinoja. Tuija Partanen on saanut kuurosokeiden parissa toimimisesta NKL:n pronssisen ansiomerkin.

Innokkaita kerholaisia

Ilman innokkaita kerhossa kävijöitä ei toimintaa tietenkään voitaisi pyörittää.

Alpo Ravelin on ollut lähes alusta

asti innokas kerholainen. Hän asuu nyt Kolarin palvelutalossa. Alposta on tullut täysin raitis alkoholin suhteen: hän ei oman kertomansa mukaan juo, koska alkoholi on niin kallista. **Irja Kajander** on kerhon uusia tulokkaita. Irja tykkää käydä kerhossa, vaikka väkeä onkin liian vähän. "Päivä menee kerhossa mukavasti. Kotona ei ole mitään ohjelmaa, täällä ohjelmaa on koko päivälle", Irja kertoo ja jatkaa: "Kerho on terapiaa minulle. En ole kotoisin Kolarista, joten tuttuja täällä ei juuri ole."

Kerholaiset käyvät hiljentymässä edesmenneiden jäsentensä haudoilla. Uusia jäseniä tulee ikääntyneistä kuulonäkövammaisista. Kerhon toiminta on hyvin monipuolista. Tehdään paljon retkiä, huomioidaan juhlapyhät ja erilaiset tapahtumat. Alkukesästä vuorossa on lammastilalla käynti. Aistitaan villan tuoksua ja tunnustellaan villaa. Ruotsin Pajalassa on käyty useampaan otteeseen. On oltu Pelton näkövammaisten vieraana, käyty työttömien ruokalassa syömässä, jalkahoitaja on vierailut, on hypistely tavarointa kirpputorilla. Otetaan vastaan sitä, mitä ympärillä tapahtuu. Kerhon pyörittäminen on laaja-alaista yhteistyötä. Suomen Kuurosokeat ry antaa taloudellista tukea ja järjestää tapaamisia kerhon vapaaehtoisille.

"Aluesihteerin tuki on myös tärkeää", Tuija Partanen korostaa. ■

Kuvailua Linnanmäellä

Kirsi Kolho ja Hanna-Mari Niemi

Teimme Humanistisessa ammattikorkeakoulussa lukuvuonna 2005–2006 opinnäytetyön nimeltä “Kehomerkeillä enemmän jännitystä” -Kuurosokeille kuvailu huvipuistossa toiminnallisista menetelmistä.

Meidän tutkijoiden lisäksi tutkimuksessa oli mukana kaksi eri tavoin kommunikoivaa kuurosokeaa henkilöä. Huvipuisto-alueella opastimme ja kuvailimme ympäristöä ja laitteita. Hurvittelimme yhdessä Linnanmäellä kummitusjunassa, vuoristoradassa, Vekkula-talossa sekä pelasimme “Rollen ajot” -pallonheittopeliä.

Kummitusjunassa kuvailu tapahtui kehomerkein. Esimerkiksi hirttäytyntä luurankoa kuvailimme kuristamalla varovasti kuurosokean henkilön kaulaa, seinillä olevia haamuja puolestaan siten, että kuvailija kaatui opastettavan syliin. Kun näytti siltä, että vaunu on törmäämässä junan veturiin, kuvailija vetäisi kuurosokean henkilön syliinsä, ikään kuin turvaan junan alta.

Vekkulasta oli kuurosokeille jäänyt aikaisemmilta käynneiltä sekava mielikuva. Opastuksen ja kuvailun ansiosta kuurosokeat henkilöt saivat tietää mitä kaikkea Vekkulassa on. Nyt Vekkula tuntui heidän mielestään turvalliselta ja hauskalta paikalta.

Vekkulassa kuvailtiin usein selkään piirtämällä ja käsillä kuvaillen, ikään kuin taktiisesti viittoen. Esimerkiksi liikuvan lattian kuvailu sujui hyvin toisen kuvailijan tehdessä lattialaattojen liikettä käsillään ja toisen piirtäessä ne vielä kuurosokean henkilön selkään. Myös ohjaava käsi oli Vekkulassa ahkerassa käytössä, sillä itse kokeilemalla sai tiedon muun muassa riippusillasta, liukumäestä, tikapuista ja kaiteista, joiden välissä käveltiin jyrkkää lattiaa pitkin.

Vuoristoradassa kuvailtiin ylä- ja alamaet sekä käännökset piirtämällä ne opastettavan käsivarten tai kämmenselkään. Vuoristoradassa suurimman jännityksen luo vaunun liike, jonka jokainen tuntee kehollaan. Kuurosokeat henkilöt kokivat kuvailun kuitenkin merkitykselliseksi.

Linnanmäen vuoristorata. Kuva: Linnanmäen kuvakokoelmat.

rosokeat henkilöt kokivat kuvailun kuitenkin merkitykselliseksi.

Rollen ajot -pelissä on tarkoituksena saada Rolle-pelle mahdollisimman nopeasti maaliin vierittämällä palloja eri arvoisiin koloihin. Pelin kulkua kuvailtiin piirtämällä pelirata pelaajan selkään. Toiselle kuurosokealle henkilölle piirrettiin selkään pallon liikerata sekä putoamispaikka ja toiselle pallon putoamispaikka ja Rolle-pellen eteneminen. Kaikkea ei pysty kuvailemaan yhtä aikaa, joten kuvailijan kannattaa kysyä kuurosokean henkilön toiveita siitä, mitä hän haluaa kuvailtavan.

Kokonaisuudessaan huvipuistossa käynti oli meille kaikille mukava, mielenkiintoinen ja innostava kokemus. ■

Viisi kysymystä

Koonnut Aatos Ahonen

1. Missä on Suomen korkeimmalla oleva sääasema ja kuinka korkealla tämä on merenpinnasta mitattuna?
2. Vaahteramäen Eemeli on aika veseli. Minkä niminen on Vaahteramäellä työskentelevä piika?
3. Suomenlinna on monelle tuttu, mutta kuka sen rakennutti?
4. Etelä-Amerikka on iso, Pohjois-Amerikan etelä puolella, mutta millä etelä-Amerikan maalla ei ole rannikkoa?
5. Safiiri on nätti kivi, mutta mitä metallia safiiri sisältää?

Vastaukset

1. Enontekiön Kilpisjärvellä, ja 480 m:n korkeudessa merenpinnassa.
2. Liina
3. Augustin Ehrensvärd
4. Boliviassa
5. Alumiinia ■